

Daniel og de sidste tider

Ugens vers

"Kongen sagde til Daniel: 'Jeres Gud er i sandhed guders Gud, kongers Herre og den, der åbenbarer hemmeligheder, siden du har været i stand til at åbenbare denne hemmelighed'" (*Dan 2,47*).

Introduktion

Gud havde store planer for det gamle Israel. "I skal være et kongerige af præster og et helligt folk for mig" (*2 Mos 19,6*). Dette hellige folk, dette kongerige af præster, skulle vidne for hele verden om, at Jahve var den eneste Gud (se *Es 43,10.12*). Desværre levede folket ikke op til det høje kald, som Gud havde givet dem. Og med tiden endte de til og med i fangenskab i Babylon.

Det er interessant, at Gud på trods af fangenskabets ulykkelige omstændigheder var i stand til at bruge individuelle judæere som sine vidner. Gud ville med andre ord gennem Daniel og hans tre medfanger opnå det, han ikke havde kunnet gennem Israel og Juda. På en måde var disse mænd eksempler på, hvad Israel som et folk skulle have været og gjort.

Det er rigtigt, at deres historie finder sted på en tid og et sted, der er meget langt væk fra de sidste tider. Men vi kan alligevel finde træk og egenskaber hos disse mænd, som kan være eksempler for os, et folk, der ikke alene lever i de sidste tider, men som også er kaldet til at være vidner om Gud i en verden, der ligesom hedningerne ved det babyloniske hof ikke kender ham. Hvad kan vi lære af deres historie?

Ugens tekster

- Luk 16,10
- Dan 1 og 2; 3,1-6
- Åb 13,11-15
- Dan 3,13-18
- Joh 3,7
- Dan 4,6

Tro i det små

"Den, der er tro i det små, er også tro i det store. Den, der er uærlig i det små, er også uærlig i det store" (Luk 16,10).

Se på disse ord fra Jesus. Det er så let at gå på kompromis, ikke sandt; at være "uærlig i det små". Problemet er ikke så meget, at "det små" i sig selv er betydningsfuldt; det er det ikke. Det er grunden til, at det er "det små". Som de fleste af os ved af egen erfaring, fra andres eksempel eller begge dele, er problemet, at det første kompromis fører til det næste og det næste og det næste, indtil vi også bliver "uærlige i det store".

Med denne tanke i baghovedet går vi ind i beretningen i Dan 1, den første omtale af disse fire jøders erfaringer i babylonisk fangenskab.

På hvilken måde genspejlede Daniels, Hananjas, Mishaels og Azarjas standpunkt, hvad det gamle Israel skulle have været som et folk?

Selv om teksten ikke direkte kobler deres føde sammen med, at de var "ti gange så dygtige" som de andre i "visdom og indsigt" (Dan 1,20), er der alligevel en tydelig forbindelse. Kapitlet siger også, at Gud gav dem denne visdom og indsigt. Det vil sige, at Gud var i stand til at arbejde med dem på grund af deres trofasthed mod ham, da de nægtede at spise Babylons urene føde. De var lydige, og Gud velsignede deres lydighed. Ville Gud ikke have gjort noget lignende for det gamle Israel som et hele, hvis de havde holdt sig til Bibelens lære lige så ivrigt og trofast som disse fire unge mænd? Selvfølgelig. Og vil han ikke også gøre det for os i dag, i de sidste tider, hvis vi er trofaste?

Siden vi som en kirke har fået så meget lys og sandhed, må vi spørge os selv: Har vi været trofaste og lydige over for det, vi har fået? Hvordan kan vi som enkeltpersoner hver især påtage os opgaver og stillinger, der vil gøre os i stand til at være mægtige vidner for Gud?

Daniel kap. 1
5 Mos 4,6-8
Zak 8,23

Til at
tænke over

Daniels ydmyghed

Overalt i verden har Daniel 2 hjulpet et utal af mennesker til at tro på Bibelens Gud. Det giver et stærkt *rationelt* bevis, ikke alene på Guds eksistens, men også på hans forudviden. Det er faktisk den åbenbaring af Guds forudviden, som dette kapitel viser, der giver os et bevis for Guds eksistens.

Daniel kap. 2

Hvordan giver dette kapitel et overbevisende bevis for Guds eksistens? Se også på, hvordan dagens Europa beskrives i bogen (Dan 2,40-43). Hvordan kunne en mand, der levede for ca. 2600 år siden, beskrive situationen så nøjagtigt, med mindre det var gennem guddommelig åbenbaring?

Daniel havde åbent og uden skam givet al ære til Gud for det, der var blevet åbenbaret for ham. Han kunne let have pralet af sin allerede anerkendte visdom og forståelse som kilden til hans evne til ikke alene at kende kongens drøm, men også at tyde den. Men Daniel vidste bedre. De bønner, han og hans venner havde bedt (Dan 2,17-23), viste deres totale afhængighed af Gud; ellers havde de også stået i fare for at blive dræbt sammen med de andre vismænd.

Senere mindede Daniel kongen om, at ingen af de professionelle vismænd, besværgere eller troldmænd havde været i stand til at fortælle kongen hans drøm. Gud i himlen derimod kan åbenbare hemmeligheder; for han er den eneste sande Gud.

I sin ydmyghed og afhængighed af Gud var Daniel i stand til at være et mægtigt vidne. Hvis Daniel dengang i fortiden viste ydmyghed, hvor meget mere bør vi ikke i dag gøre det samme? Vi har trods alt en åbenbaring af frelsesplanen, som Daniel ikke havde; og hvis noget skulle gøre os ydmyge, bør det vel være kundskaben om, hvad Jesus gjorde for os på korset.

Til at tænke over

Hvad bør korset lære os om ydmyghed? Hvad fortæller det os ikke alene om vores egen syndighed, men også om vores totale afhængighed af Gud for at opnå frelse? Tænk over, hvor du ville stå uden korset. Hvad andet har du at være stolt af end Kristi kors? Se Gal 6,14.

Billedstøtten af guld

Bibelforskere har længe været opmærksomme på forbindelsen mellem beretningen om de tre jødiske mænd i Dura-dalen i Daniel 3 og Johannes' Åbenbaring 13. Daniel 3 er en beskrivelse af en forfølgelse, som Guds folk var udsat for i fortiden; Åbenbaringen 13 afslører en forfølgelse, Guds folk vil møde i de sidste tider.

Dan 3,1-6
Åb 13,11-15

Sammenlign de to tekster. Hvilke paralleller er der mellem disse to afsnit?

I begge tilfælde står spørgsmålet om tilbedelse centralt, og begge taler om en tilbedelse, der bliver påtvunget. Det vil sige, de herskende politiske magter forlanger den tilbedelse, der kun tilkommer Herren.

Dan 3,13-18

Hvad kan vi lære af denne beretning, så vi bedre kan forstå ikke alene, hvad vi vil møde i de sidste tider, men også, hvordan vi bør møde det, der kommer?

Som den mægtigste hersker på jorden hånede Nebukadnesar disse mænd og deres Gud. Han sagde: "Hvem er den gud, der så kan redde jer ud af min magt?" Han skulle snart selv opdage, hvem den Gud var, for senere sagde han: "Lovet være Shadraks, Meshaks og Abed-Negos Gud, som sendte sin engel og reddede sine tjenere, fordi de satte deres lid til ham og overtrådte kongens ordre; de ville hellere prigsive sig selv end dyrke og tilbede nogen anden gud end deres egen" (*Dan 3,28*).

Efter at have set et sådant mirakel er der ingen tvivl om, at kongen var overbevist om, at der var noget helt specielt ved den Gud, disse tre mænd dyrkede.

Men hvad nu, hvis de unge mænd ikke var blevet reddet ud af ilden? De indså, at det var en klar mulighed (*Dan 3,18*). Hvorfor ville de alligevel have gjort det rigtige ved ikke at adlyde kongens befaling, selv om det kunne betyde, at de ville blive brændt levende? Denne beretning giver os et mægtigt vidnesbyrd om deres tro og vilighed til at stå for det, de troede på, uanset følgerne.

Til at
tænke over

Når spørgsmålet om tilbedelse opstår i de sidste tider, hvordan kan vi sikre os, at vi vil være ligeså trofaste som Daniel og hans venner var? Hvis vi ikke er tro nu i "det små", hvad får os til at tro, at vi vil være tro i noget så stort som den sidste krise?

Hedningernes omvendelse

Daniel 3 endte med, at Nebukadnesar erkendte den sande Guds eksistens og magt. Men kundskab om Gud og hans magt er ikke det samme som at erfare den nye fødsel, som ifølge Jesus var afgørende for frelse (se Joh 3,7). Den Nebukadnesar, vi møder i Dan 4,30, var langt fra en omvendt person.

Dan 4,30

Hvad var denne mands problem? Se også Joh 15,5; ApG 17,28; Dan 5,23.

Når vi når til afslutningen af kapitel 4, har Nebukadnesar lært, om end på den hårde måde, at al sand magt tilhører Gud, og uden Gud er kongen intet.

"Den en gang så stolte monark var blevet Guds ydmyge barn, og den tyranniske, hovmodige hersker var blevet en vis og medfølelse konge. Den mand, der havde foragtet og spottet Himmelens Gud, anerkendte nu den Højestes magt og bestræbte sig på at fremme Herrens ære og sine undersåtters lykke. Da kongernes Konge og herrernes Herre straffede Nebukadnesar, lærte denne omsider den lektie, som alle herskere må lære – at al storhed består i sand godhed. Han erkendte, at Herren er den levende Gud, og sagde: 'Jeg, Nebukadnesar, lovsynger, ophøjer og ærer nu himlens konge. Alle hans handlinger er rigtige, og hans veje er retfærdige. Den, der vander i hovmod, kan han ydmyge.'" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 252).

Dan 4,32

Hvilke sandheder om Gud gav Nebukadnesar også udtryk for?

Daniel 4 ender med en hedning, der anerkender himlens Guds myndighed, herredømme og magt. Denne scene er på en måde en forløber for det, der skete i den tidlige kristne kirke, hvor hedninger gennem jødernes vidnesbyrd og Guds kraft lærte sandheden om Herren og begyndte at forkynde den sandhed for hele verden.

Til at tænke over

Læs Joh 3,7. Vi har en tendens til at tænke på de sidste tiders begivenheder som dødsdekreter, tilbedelse og forfølgelse; men hvad siger Jesus er det, der over alt andet forbereder mennesker på endens tid?

Daniels trofasthed

Daniel kap. 6

Læs og besvar dernæst følgende spørgsmål:

1. Hvad fortæller Dan 6,4-5 om Daniels karakter? Hvad kan vi af disse vers lære om, hvordan vi bør blive opfattet af andre?
2. Hvilke paralleller finder vi i dette kapitel, der kæder det sammen med de afsluttende begivenheder, der beskrives i Johannes' Åbenbaring? Se Åb 13,4.8.11-17.
3. Prøv at sætte dig i Daniels sted i denne situation. Hvilke logiske begrundelser eller argumenter kunne han have brugt for ikke at bede? Hvordan kunne han have retfærdiggjort ikke at gøre det, han gjorde, og dermed spare sig selv for den frygtelige oplevelse at blive smidt i løvekulen?
4. Hvorfor tror du, at Daniel blev ved med at bede, som han altid gjorde, selv om han ikke nødvendigvis var nødt til det?
5. Hvad sagde kong Dareios (Dan 6,16), selv før Daniel blev kastet i løvekulen, som viste, at han kendte noget til Daniels Guds magt? Hvad i hans ord viste, at Daniel selv havde vidnet over for kongen om den Gud, Daniel tilbad og dyrkede?

Til videre studium

"Idet vi nærmer os afslutningen af denne verdens historie, bør vi vise de profetier, som Daniel nedskrev, særlig opmærksomhed, fordi de angår selve den tid, vi lever i. Vi bør knytte dem sammen med den undervisning, som findes i den sidste bog i Det Nye Testamente. Satan har fået mange til at tro, at man ikke kan forstå de profetiske afsnit af Daniels Bog og Johannes' Åbenbaring; men man kan ikke tage fejl af det løfte, som siger, at der er en speciel velsignelse ved at studere disse profetier. Der blev sagt om de af Daniels syner, hvis segl skulle brydes i de sidste dage: "De indsigtsfulde forstår" (*Dan 12,10*). Med henblik på den åbenbaring, som Kristus gav sin tjener Johannes, for at den skulle tjene som en vejledning for Guds folk ned gennem århundrederne, er der givet dette løfte: "Salig er den, som læser op, og de, som hører profetiens ord og holder fast ved det, der står skrevet i den; for tiden er nær" (*Åb 1,3*)." (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 264-265).

Vi kan have en tendens til at se på Daniels Bog i forbindelse med storrigers opståen og fald, dommen (*Dan 7,22.26; 8,14*) og den endelige befrielse af Guds folk i den sidste tid (*Dan 12,1*). Men Daniels Bog giver også eksempler på, hvordan vi hver især kan være klar til at møde prøvelser og trængsler. Disse beretninger giver os budskaber af afgørende betydning. Uanset hvor nyttigt det kan være at kende til "dyrets mærke" og "trængselstiden", vil al denne viden kun for-dømme os, hvis ikke vi har den nødvendige erfaring med Gud. Mere end noget andet har vi brug for at erfare den nye fødsel, som Daniel og andre, Nebukadnesar indbefattet, erfarede.

Spørgsmål til
drøftelse

- 1. Læs Daniels bøn i Dan 9,3-19. Hvordan viser denne bøn, at Daniel forstod, hvad nåde er, og at Gud elsker og forløser os på grund af hans nåde frem for vores fortjeneste? Hvorfor er det en så vigtig sandhed ikke alene at forstå, men også at erfare?**
- 2. Drøft i klassen de udfordringer, som Daniel (Dan 6) og hans tre venner (Dan 3) mødte i deres kamp for at stå fast, når deres religiøse udøvelse blev truet af politiske myndigheder. Hvilke ligheder er der mellem de to beretninger? Hvilke forskelle? Og hvad kan vi lære fra begge beretninger med hensyn til, hvordan vi ved vores trofasthed kan være mægtige vidner?**
- 3. Hvad vil det sige at være "født på ny"? Hvorfor sagde Jesus, at vi må fødes på ny (Joh 3,7)?**

Aktiviteter og dialog

Guds Ord
og klassens
aktiviteter

- Syng/læs evt. sammen Grundtvigs salme: "Rejs op, dit hoved, al kristenhed!"
- Tænk over følgende spørgsmål i forbindelse med Daniels Bog og tanken om Daniel og hans venner som eksempler for Guds folk i de sidste dage:
  - Hvem modtager drømme og syner i Daniel 1-6? Hvem forstår og forklarer betydningen?
  - Hvem modtager drømme og syner i Daniel 7-12?
    - Hvad er forskellen på Daniels rolle i disse to dele af Daniels Bog?
    - Hvem skal få kundskab om Daniels profetier i de sidste dage, se Dan 12,3.9-11?

Uddybende
spørgsmål

- Prøv at forestille dig, hvad det ville have betydet, hvis Daniels tre venner havde givet kongen et andet svar end det, de gav, som fx
  1. "Hvis der findes en Gud, kan han redde os..."
  2. "Gud vil redde os; for det går altid de gode godt, og han vil belønne vores trofasthed!"
- Drøft forskellen mellem disse mulige svar og det, vi finder i Dan 3,16-17.
  1. Hvad er vores svar, når vi fristes eller udsættes for vanskeligheder?
- "Vov at stå som Daniel" var titlen på en nu sikkert glemt børnesang. Prøv at lave en liste over de måder, hvorpå Daniel og hans venner er fremstillet som eksempler for os.

Mødet med
dagligdagen

- I en vis forstand gjorde Gud Daniel og hans venner til evangelister for hedningerne, den opgave, som hele Israels folk var betroet.
  - Kan/skal vi i dag bede for Babel? For denne verdens Saddam Hussein, Osama bin Laden, etc.?
  - Har du/vi fjender, som vi bør bede for?

Forstå
det bedre

- Svaret fra Daniels tre venner til kong Nebukadnesar i Daniel 3,16-17 er afgørende i beretningen om de tre venner i ildovnen. Sætningskonstruktionen er på aramæisk lidt indviklet; men tanken udtrykkes bedst ved fx følgende svar til kongens udfordring om, hvilken gud der kan redde de tre unge mænd:
  1. "Det behøver vi ikke at svare dig på, Nebukadnesar, hvis vores Gud, som vi dyrker, redder os.
  2. Og han er i stand til at redde os ud af ovnen med flammende ild og ud af din magt, konge.
  3. Men hvis han ikke gør det, så skal du vide, konge, at vi ikke vil dyrke din gud, og at vi ikke vil tilbede den statue, du har opstillet."
- Først udtrykker Daniels venner, at svaret vil være indlysende, hvis Gud redder dem (1)
- Dernæst bekræfter de deres tro på, at Gud har magt til at redde dem (2)
- Endelig fortæller de, at deres trofasthed mod Gud er uafhængig af, om Gud i dette tilfælde redder dem eller ej (3).

Ord og udtryk

"De indsigtfulde" er den danske oversættelse i Dan 12,3 og 10 (og 11,33) af det hebraiske *maskilim*, et ord, der beskriver Daniel og hans venner i Dan 1,4, og de trofaste i endens tid i Daniel 12. Med andre ord: den rolle, som Daniel har i bogens første halvdel i tydnin-gen af kongernes drømme og syner om verdensbegivenhederne, er en rolle, som Guds trofaste får i endens tid i fortolkningen af Daniels drømme og syner om verdensrigerne og Guds folk.

Det var engang forholdsvist almindeligt at tolke "indsigten" eller "kundskaben" i Daniel 12,3 om den moderne tids teknologiske udvikling. En sådan tolkning er sensationel og har ingen basis i teksten, der snarere taler om, hvorledes Guds trofaste forstår tidens tegn, som illustreret i Daniels endetidsprofetier, og indretter deres liv efter dem.

